

LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA
DĖL KREIPIMOSI Į EUROPOS SĄJUNGOS BENDRĄJĮ TEISMĄ DĖL EUROPOS
KOMISIJOS 2024 M. GEGUŽĖS 6 D. ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO C (2024) 3171 „DĖL
NEGRĄŽINTINOS PARAMOS LIETUVAI PIRMOSIOS DALIES SUMOS
SUMAŽINIMO“ PANAIKINIMO

Kreipimosi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą priežastys

Lietuva 2022 m. lapkričio 30 d. pateikė 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Reglamentas (ES) 2021/241) 24 straipsnio 2 dalyje numatytą negrąžintinos paramos pirmosios dalies mokėjimo prašymą kartu su valdymo pareiškimu ir audito santrauka.

Europos Komisija (toliau – Komisija), atlikusi Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 3 dalyje numatytą preliminarų vertinimą, nustatė, kad 2021 m. liepos 28 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimo dėl Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (toliau – Tarybos įgyvendinimo sprendimas) priedo 142 tarpinė reikšmė „Seimui pateikti išsamios analizės pagrindu parengti pasiūlymai dėl mokesčių lengvatų ar specialių apmokestinimo režimų atsisakymo“ nebuvo patenkinamai pasiekta. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 6 dalį 2023 m. vasario 28 d. Komisija pateikė Lietuvai savo įvertinimą ir informavo Lietuvą, kad per vieną mėnesį nuo to pranešimo dienos ji gali pateikti pastabų dėl Komisijos įvertinimo.

Lietuva 2023 m. kovo 22 d. pateikė savo pastabas dėl Komisijos įvertinimo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 6 dalies pirmą pastraipą. Komisijai paprašius paaiškinimo, 2023 m. kovo 30 d. Lietuva pateikė papildomą informaciją ir paaiškinimus. Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 6 dalyje numatyta tvarka, atsižvelgdama į mokėjimo prašyme pateiktą pagrindimą ir Lietuvos pateiktas pastabas, Komisija nustatė, kad 142 tarpinė reikšmė nebuvo patenkinamai pasiekta. Tuo remdamasi, Komisija 2023 m. balandžio 28 d. įgyvendinimo sprendimu C(2023) 2956 „Dėl dalinio negrąžintinos paramos Lietuvai pirmosios dalies išmokėjimo sustabdymo“¹ iš negrąžintinos paramos pirmosios dalies, nustatytos Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 2 skirsnio „Finansinė parama“ 1 poskirsnio 1.1 dalyje, sustabdė 26 201 251 EUR sumos išmokėjimą. Iš tos sustabdytos mokėjimo sumos su 142 tarpine reikšme buvo susijusi 17 467 501 EUR suma. Sustabdytą mokėjimo sumą pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 6 dalį Komisija nustatė taikydama 2023 m. vasario 21 d.

¹ C(2023) 2956 final.

komunikate² nurodytą metodiką (toliau – Metodika), pagal kurią nustatomas mokėjimo sustabdymas pagal Reglamentą (ES) 2021/241. Atlikusi papildomus veiksmus, kurie prisideda prie 142 tarpinės reikšmės įgyvendinimo (Gyventojų pajamų mokesčio pakeitimo, Nekilnojamojo turto mokesčio pakeitimo, Pelno mokesčio pakeitimo įstatymų projektai pateikti Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – Seimas) 2023 m. birželio 27 d.) Lietuva 2023 m. spalio 26 d. pateikė Komisijai papildomą pagrindimą, siekdama įrodyti, kad ėmėsi būtinų priemonių 142 tarpinei reikšmei patenkinamai pasiekti, ir oficialiai paprašė Komisijos iš naujo įvertinti, ar ji patenkinamai pasiekta. Komisija nusprendė, kad Lietuva nesiėmė būtinų priemonių 142 tarpinei reikšmei patenkinamai pasiekti. Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 8 dalyje numatyta tvarka 2023 m. gruodžio 19 d. Komisija Lietuvai pranešė apie savo išvadas ir informavo, kad per du mėnesius nuo to pranešimo dienos ji gali pateikti pastabų dėl Komisijos išvadų. 2024 m. vasario 19 d. Lietuva pateikė pastabas, susijusias su Komisijos išvadomis dėl 142 tarpinės reikšmės pasiekimo.

Komisija 2024 m. gegužės 6 d. įgyvendinimo sprendimu C (2024) 3171 „Dėl negražintinos paramos Lietuvai pirmosios dalies sumos sumažinimo“ (toliau – Sprendimas) Tarybos įgyvendinimo sprendimo 2 straipsnyje nustatytą Lietuvai skiriamą finansinį įnašą sumažino **8 733 750 EUR** dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės pasiekimo įgyvendinimo neatitikties Tarybos įgyvendinimo sprendimo reikalavimams. Šis sumažinimas taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 2 skirsnio „Finansinė parama“ 1 dalies 1.1 punkte nurodytai sumai.

Siekiant apginti Lietuvos Respublikos interesus, t. y. panaikinti Komisijos Sprendimą, kuriuo pritaikytas finansinio įnašo sumažinimas, turėtų būti kreipiamasi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą (toliau – Bendrasis Teismas). Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 263 straipsnį valstybė narė per du mėnesius nuo pranešimo apie jai skirtą Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktą gali pateikti ieškinį dėl Sprendimo panaikinimo.

Atsižvelgiant į nurodytas priežastis bei žemiau išdėstytus argumentus, siūloma teikti ieškinį Bendrajam Teismui, kuriuo būtų prašoma panaikinti Komisijos Sprendimą.

Ieškinio pagrindai ir argumentai

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė įvardinta kaip „Seimui pateikti išsamios analizės pagrindu parengti pasiūlymai dėl mokesčių lengvatų ar specialių apmokestinimo

² 2023 m. vasario 21 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Dveji Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės taikymo metai. Unikali ES žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos priemonė“, COM(2023) 99 final, II priedas: [e9d8d7f9-a7af-4b34-a7cf-cb65ad1e3696_en \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023D099)

režimų atsisakymo“. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės kokybiniu rodikliu nurodomas „Mokesčių teisės aktų pakeitimų projektai įregistruoti teisės aktų sistemoje“. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė yra skirta įvertinti F.1.2.1. priemonės įgyvendinimą. Šios priemonės tikslas – „nustatyti neefektyvias ir (ar) valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptis ir žaliojo kurso nebeatitinkančias mokesčių lengvatas ir specialius apmokestinimo režimus ir iš dalies pakeisti atitinkamus mokesčių įstatymus. Finansų ministerija atliks sąnaudų ir naudos analizę ir parengs būtinus teisės aktų pakeitimus, kuriuos turi priimti Seimas. Pakeitimai įsigalios iki 2023 m. kovo 31 d.“

Komisija Sprendime konstatavo, kad Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė nebuvo patenkinamai pasiekta remdamasi šiais esminiais motyvais:

1. nebuvo patenkinamai įvykdytas reikalavimas paskelbti galiojančių mokesčių lengvatų ir specialių apmokestinimo režimų, kurie yra neefektyvūs ir (ar) nebeatitinka valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptis ir žaliojo kurso, sąnaudų ir naudos analizę, nes nebuvo atlikta sąnaudų ir naudos analizė laikantis Tarybos įgyvendinimo sprendimo reikalavimų;

2. nebuvo patenkinamai įvykdytas reikalavimas remiantis paskelbta sąnaudų ir naudos analize parengti ir Seimui pateikti atitinkamų mokesčių įstatymų pakeitimo projektus, nes nebuvo įrodyta, kad Seimui būtų buvę pateikti mokesčių įstatymų pakeitimo pasiūlymai laikantis Tarybos įgyvendinimo sprendimo reikalavimų.

Komisija nustatydamą Sprendime pritaikytą finansinio įnašo sumažinimo dydį rėmėsi Metodika, pagal kurią nustatomas mokėjimo sustabdymas pagal Reglamentą (ES) 2021/241.

Grįsdama ieškinį Lietuvos Respublika remsis šiais pagrindais:

1. Komisija priimdama ginčijamą Sprendimą **pažeidė Reglamento (ES) Nr. 2021/241 24 straipsnio 8 dalį, valstybių narių autonomijos mokesčių srityje principą, proporcingumo principą ir teisinio tikrumo principą**, nes nepagrįstai įvertino, kad nebuvo patenkinamai įvykdytas reikalavimas remiantis paskelbta sąnaudų ir naudos analize parengti ir Seimui pateikti atitinkamų mokesčių įstatymų pakeitimo projektus. Komisija neteisingai aiškino Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės pasiekimui Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytus reikalavimus, kuriuos Lietuva turėjo įvykdyti pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/241 20 straipsnio 2 dalį, ir remdamasi tokiu klaidingu aiškinimu nepagrįstai konstatavo, kad Lietuvos pateiktų teisės aktų pakeitimų apimtis yra per siaura ir pateikta per mažai siūlymų dėl mokesčių lengvatų panaikinimo siekiant padidinti mokesčių sistemos efektyvumą.

Ieškinyje bus siekiama įrodyti, kad nepagrįstas yra Komisijos vertinimas, kad teisės aktų pakeitimų, kuriais siūloma padidinti mokesčių sistemos efektyvumą, projektų apimtis yra per siaura. Pagal ES pirminėje teisėje numatytą ES ir ES valstybių narių kompetencijų pasidalijimo principą, tiesioginių mokesčių reguliavimas tiek, kiek nesujęs su kliūčių ES vidaus rinkos veikimui šalinimu, priskirtinas ES valstybių narių prerogatyvai. Vadovaujantis valstybių narių autonomijos mokesčių srityje principu, Sąjungos mokesčių teisės nesuderintose srityse, kaip antai tiesioginiai mokesčiai, valstybių narių diskrecijai priskirtina teisė nustatyti mokesčių politikos kryptis bei kiekvieno mokesčio esmines savybes. Komisija savo vertinime Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinę reikšmę ir su ja susijusius įsipareigojimus aiškindama neatsižvelgusi į ES ir ES valstybių narių kompetencijų pasidalijimą paneigė Lietuvos teisę pačiai spręsti dėl Lietuvos mokesčių sistemos tobulinimo krypties. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė ir su ja susiję įsipareigojimai turi būti aiškinami ir suprantami kompetencijos suteikimo principo ir valstybių narių autonomijos mokesčių srityje principo kontekste.

Įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas, o kartu ir minėtą tarpinę reikšmę, Vyriausybė Seimui pateikė Pelnų mokesčio įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Akcizų įstatymo ir Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimų projektus, kuriais siūloma atsisakyti įvairių mokesčių lengvatų. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė ir su ja susiję įsipareigojimai atitinka Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas. Atsižvelgiant į ES ir ES valstybių narių kompetencijų balansą, Lietuva turi išimtinę teisę atlikusi analizę nuspręsti, kokias konkrečias priemones įgyvendinti, kad būtų pasiekti Vyriausybės programoje numatyti tikslai. Pabrėžtina, kad mokesčių sistemos peržiūra atlikta atsižvelgiant ne tik į mokesčių lengvatų ir specialių apmokestinimo režimų efektyvumo kriterijų, kaip vieną iš kriterijų minimų Tarybos įgyvendinimo sprendimo priemonės ir 142 tarpinės reikšmės aprašyme, bet ir į Tarybos įgyvendinimo sprendime minimus kitus du kriterijus: nebeatitikimą valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptims ir žaliajam kursui, t. y. atsižvelgta į tai ar mokesčių paskatos patenka į Vyriausybės programos taikymo sritį ir dėl jų panaikinimo ar susiaurinimo yra atitinkami politiniai įgaliojimai.

2. Komisija priimdama ginčijamą Sprendimą **pažeidė Reglamento (ES) Nr. 2021/241 24 straipsnio 8 dalį ir teisinio tikrumo principą**, nes nepagrįstai įvertino, kad nebuvo patenkinamai

įvykdytas reikalavimas paskelbti galiojančių mokesčių lengvatų ir specialių apmokestinimo režimų, kurie yra neefektyvūs ir (ar) nebeatitinka valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptių ir žaliajo kurso, sąnaudų ir naudos analizę (toliau – Analizė). Komisija neteisingai aiškino ir taikė Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės pasiekimui Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytus reikalavimus, kuriuos Lietuva turėjo įvykdyti pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/241 20 straipsnio 2 dalį, ir remdamasi tokiu aiškinimu nepagrįstai konstatavo, kad siekiant Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės paskelbta Analizė neatitinka Tarybos įgyvendinimo sprendimo reikalavimų, nes Analizė tiek taikymo srities, tiek esmės atžvilgiu yra neišsami.

Ieškinyje bus siekiama įrodyti, kad Lietuvos atlikta Analizė yra pakankama Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės pasiekimui, nes Tarybos įgyvendinimo sprendime detalūs reikalavimai, kurie yra minimi Sprendime ir apima tiek įvairius sąnaudų ir kaštų metodologinius reikalavimus, tiek EBPO ir Pasaulio bankų ataskaitose pateiktą ekspertinę informaciją, Analizės išsamumui, nenustatyti. Įvertinant tai, kad Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinė reikšmė apima teisės aktų projektų parengimą, svarbu atsižvelgti į tai, kad Analizė tenkino nacionaliniame teisėkūros procese keliamus reikalavimus analizei, kuri reikalinga pagrįsti siūlomus teisinio reguliavimo pokyčius. Lietuvoje teisėkūros procesas reglamentuotas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymu, kuris numato pagrindinius teisėkūros principus ir stadijas, įskaitant teisės akto projekto poveikio vertinimą, kuris paprastai atsispindi teisės aktų projektų aiškinamuosiuose raštuose. Teisės aktų projektų aiškinamuosiuose raštuose yra pateikiama plataus pobūdžio informacija, įskaitant ir atliktą analizę bei pagrindimą vienai ar kitai teisinio reguliavimo pokyčio alternatyvai. Įvertinus tai, kad tiesioginiai mokesčiai yra viena iš svarbesnių nacionalinės ekonominės politikos priemonių, atitinkamai tokio pobūdžio ir reikalavimus atitinkantys aiškinamieji raštai, kaip teisės aktų projektų lydimieji, buvo pateikti Lietuvos Respublikos Seimui, o taip pat ir Komisijai. Kartu pažymėtina, kad papildomai Komisijai pateiktoje Analizėje buvo nurodytos kiekvienos į sąrašą įtrauktos lengvatos sąnaudos, patiriamos dėl negautų pajamų, ir pateikiama kokybinės informacijos apie kiekvienos į sąrašą įtrauktos mokesčių lengvatos naudą. Atkreiptinas dėmesys, kad kalbant apie kriterijus, kuriais remiantis turėtų būti sprendžiama dėl mokesčių lengvatų ir išimčių atsisakymo, Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės aprašyme yra paminėtas ne tik efektyvumas, kuris gali būti nustatomas ir atliekant kaštų naudos analizę, bet ir atitikimas valstybės prioritetams ir žaliajam kursui.

3. Komisija priimdama ginčijamą Sprendimą **pažeidė Reglamento (ES) Nr. 2021/241 24 straipsnio 8 dalį, teisinio tikrumo, teisėtų lūkesčių, skaidrumo ir proporcingumo principus**, nes finansinio įnašo sumažinimo sumos apskaičiavimui netinkamai taikė Metodiką ir skyrė neproporcingo dydžio finansinio įnašo sumažinimą:

3.1. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės finansinio įnašo sumažinimo dydžio skaičiavimams Komisija pritaikė padidinantį reformos svarbos koeficientą 3, nors nei Tarybos įgyvendinimo sprendime nei bet kokiame kitame su patvirtintu Planu susijusiame dokumente nėra jokios nuorodos ar reformų ir investicijų klasifikacijos, kuri parodytų reformų ir investicijų svarbos lygį. Todėl nėra pagrindo teigti, kad kuri nors konkreti reforma ar investicija svarbesnė už kitas ir dėl to taikyti nepagrįstai didelį finansinio įnašo sumažinimo sumą padidinantį koeficientą.

Ieškinyje bus siekiama įrodyti, kad mokesčių reforma yra tik viena iš daugelio Plano reformų, kurios irgi yra ne mažiau svarbios. Jei Komisija norėjo pasiūlyti kai kurias reformas ar investicijas laikyti ypač svarbiomis įgyvendinant Planą ir turinčiomis neproporcingai didelę vertę, tai turėjo būti aiškiai nurodyta pačiame Tarybos įgyvendinimo sprendime, kad būtų užtikrinti skaidrumo, proporcingumo ir teisinio tikrumo principų reikalavimai.

3.2. Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės finansinio įnašo sumažinimo dydžio skaičiavimams Komisija pritaikė padidinantį reformos svarbos koeficientą 3, motyvuodama tuo, kad mokesčių reforma patenka tarp konkrečių valstybėms narėms skirtų Tarybos rekomendacijų ir yra itin svarbi siekiant pagrįsti A reitingą, kuriuo grindžiamas teigiamas Plano įvertinimas, be kurio Lietuvos Planas būtų atmestas. Pažymėtina, kad konkrečioms valstybėms narėms skirtų rekomendacijų aprėptis skiriasi ir nėra reikalavimo visas jas įtraukti į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų reformas ir investicijas. Todėl nėra pagrindo teigti, kad nesant tam tikrų reformų ir investicijų planas būtų atmestas, tuo labiau, kad kitų valstybių narių planai buvo patvirtinti nors juose nebuvo numatytos į Tarybos rekomendacijas įtrauktos reformos susijusios su mokesčių sistema. Be to, Reglamente (ES) Nr. 2021/241 nėra numatyta galimybė vertinant valstybių narių pateiktus mokėjimo prašymus sugrįžti prie plano vertinimo metu taikytų kriterijų, kurie buvo taikomi Planui kaip visumai. Reglamentas (ES) Nr. 2021/241 numato, kad lėšos išmokamos už konkrečius atskiro mokėjimo prašymo pasiektus rodiklius įgyvendinus Tarybos sprendime jiems nustatytus reikalavimus.

3.3. Metodika nebuvo paskelbta nei tada, kai Lietuva pateikė pirmąjį mokėjimo prašymą, nei tada, kai buvo patvirtintas Planas. Lietuvos teisėti lūkesčiai gauti Tarybos įgyvendinimo sprendime

nustatytas sumas, skirtas Planui įgyvendinti, atsirado, kai Taryba priėmė įgyvendinimo sprendimą. Lietuva nors ir žinojo, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/241 24 straipsnio 6 dalį, jei Tarybos įgyvendinimo sprendime išdėstytos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nebus patenkinamai pasiektos, viso ar dalies finansinio įnašo mokėjimas bus sustabdomas, tačiau ji negalėjo žinoti, kad Komisija finansinio įnašo sumažinimo skaičiavimams taikys reformų svarbą padidinančius koeficientus, dėl ko pritaikytas sumažinimas bus nepagrįstai didelis.

3.4. Komisija neįrodė, kodėl šiuo atveju pagrįsta taikyti būtent 0,5 dydžio išmokamos sumos sumažinimo koeficientą. Komisija nurodo, kad, tuo atveju, jei būtų pripažinta, jog neįmanoma apskaičiuoti pažangos, padarytos siekiant Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės, pagal Komisijos Metodiką sumažinimas būtų buvęs didesnis, tačiau Komisijos sprendimas taikyti būtent 0,5 dydžio koeficiento sumažinimą lieka nepagrįstas.

Pabrėžtina, kad Reglamente (ES) Nr. 2021/241 yra nustatytas rezultatais grindžiamas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – EGADP) pobūdis (18 konstatuojamoji dalis, 51 konstatuojamoji dalis ir 4 straipsnio 2 dalis). Tačiau taikant Komisijos metodiką to nepaisoma ir iškraipomas rezultatais grindžiamas EGADP pobūdis – Reglamente (ES) Nr. 2021/241 numatytas finansinio įnašo sumažinimas faktiškai tampa finansine sankcija, kurios tikslas – atgrasyti valstybes nares nuo reformų ir investicijų, suplanuotų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, neįgyvendinimo. Metodika suteikia Komisijai galimybę nustatyti neproporcingai dideles finansines sankcijas už nepakankamai pasiektą vieną tarpinę reikšmę, o tai savo ruožtu iš esmės sumažina mokėjimo sumą toms tarpinėms ir siektinoms reikšmėms, kurios buvo patenkinamai pasiektos. Tai ne tik prieštarauja teisėtų lūkesčių principui, bet ir iškraipo EGADP, kaip rezultatais grindžiamos priemonės, esmę. Nors praktiškai tarpinės ir siektinos reikšmės Tarybos įgyvendinimo sprendime yra sujungtos į rinkinius, sudarančius atskiras dalis, tai daroma tik atsižvelgiant į tarpinių ir siektinų reikšmių įgyvendinimo laiką ir niekaip nesusiję su jų turiniu. Tos pačios reformos ar investicijos susijusios tarpinės arba siektinos reikšmės, priešingai, gali sudaryti kelias dalis. Todėl kiekviena tarpinė reikšmė savaime yra svarbi. Nepakankamai pasiekus vieną tarpinę reikšmę, negali būti neproporcingai sumažinti mokėjimai, susiję su tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, kurios buvo pasiektos patenkinamai. Pažymėtina, kad Metodikoje siektinoms reikšmėms, kuriomis turi įsigaliooti priimti teisės aktai dėl reformų arba turi būti pasiekti galutiniai reformų žingsniai, apimantys ne teisinių aktų įsigaliojimą, numatyti 5 kartus sankcijos dydį padidinantys koeficientai. Dėl tokių nepagrįstai didelių sankcijų skaičiavimų koeficientų neproporcingai mažinami mokėjimai, susiję su tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, kurios buvo pasiektos patenkinamai. Tai

pažeidžia Reglamente (ES) Nr. 2021/241 numatytą EGADP priemonės kaip rezultatais grindžiamos priemonės esmę.

Toks sankcijų skaičiavimo būdas, kuris buvo pritaikytas Tarybos įgyvendinimo sprendimo priedo 142 tarpinės reikšmės atveju iškraipo EGADP priemonės kaip rezultatais pagrindžiamos priemonės esmę ir tam pagrindą suteikia Komisijos praktikoje taikoma Metodika. Kyla rizika, kad ir ateityje gali kilti analogiškų nepagrįstų sankcijos dydžio skaičiavimo atvejų, todėl ieškinyje bus siekiama ginčyti Metodikos atitiktį teisinio tikrumo ir proporcingumo principams.

Bylos reikšmė Lietuvai ir pagrindiniai motyvai, dėl kurių teikiamos Lietuvos Respublikos pastabos

Šioje byloje Bendrasis Teismas gali priimti vieną iš šių sprendimų: panaikinti Sprendimą arba palikti jį galioti. Lietuvos Respublika turi siekti, kad Sprendimas būtų panaikintas.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, prognozuojamo sprendimo šioje byloje poveikis Lietuvos Respublikos interesams įvertintas pagal Pavyzdinį Europos Sąjungos Teisingumo Teisme svarstomų bylų svarbos Lietuvai nustatymo kriterijų ir Lietuvos Respublikos pozicijos formulavimo gairių sąrašą (toliau – Sąrašas), patvirtintą 2016 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos protokoliniu sprendimu Nr. 239. Nustatyta, kad ieškinio teikimas yra tikslingas, kadangi būsimas sprendimas atitinka Sąrašo 5 punkte nurodytas aplinkybes, turinčias įtaką Lietuvos Respublikos interesams.

Poveikis valstybės finansams. Lietuvos Respublikai Sprendimu skirta 8 733 750 EUR dydžio finansinė pataisa. Teikiant ieškinį dėl Sprendimo panaikinimo siekiama apsaugoti Lietuvos Respublikos finansinius interesus – išsieti lėšas į Lietuvos Respublikos biudžetą.

Šis ieškinyš taip pat svarbus Lietuvai, nes bus sukurtas precedentas atitinkamai aiškinti ES teisę analogiškiems atvejams ateityje. Pavyzdžiui, 143 tarpinei reikšmei, jeigu ji būtų neįgyvendinta, Komisija remdamasi tais pačiais argumentais ir Metodika vietoje koeficiento 0,5 taikytų koeficientą 5, o dėl mokesčių reformos svarbos ir reikšmingumo taikytų padidinantį koeficientą 3, tokiu atveju finansinio įnašo sumažinimas būtų 10 kartų didesnis.

Lietuvos Respublikos pozicijos derinimas

2024 m. gegužės 16 d. pasitarimo metu Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovai aptarė 2024 metų gegužės 6 d. Komisijos Sprendimą, galimybes ginčyti nurodytą sprendimą teismo tvarka ir Lietuvos Respublikos pozicijos projektą. Suderinta Lietuvos Respublikos pozicija teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybei pritarti. Lietuvos Respublikos Vyriausybei pritarus kreipimuisi į Bendrąjį Teismą pagal parengtą poziciją, Teisingumo ministerija, bendradarbiaudama su Finansų ministerija, parengs ir Bendrajam Teismui pateiks ieškinį dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo C (2024) 3171 panaikinimo.

Lietuvos Respublikos pozicijos rengėjai

Lietuvos Respublikos poziciją parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė (tel.: +370 5 239 0151, el. paštas: jurate.laurikenaite@finmin.lt) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus patarėja Jurgita Lisauskienė (tel.: +370 5 239 0269, el. paštas: jurgita.lisauskiene@finmin.lt), Finansų politikos departamento direktorius Irmantas Mikulėnas (tel.: +370 5 219 9342, irmantas.mikulenas@finmin.lt), Investicijų departamento vyriausiasis patarėjas Paulius Baniūnas (tel.: +370 5 219 4472, paulius.baniunas@finmin.lt) ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupės vyriausioji patarėja Vytautė Kazlauskaitė-Švenčionienė (tel.: +370 612 06538, el. paštas: vytaute.kazlauskaite@tm.lt) ir vyresnysis patarėjas Simas Grigonis (tel.: +370 671 90760, el. paštas: simas.grigonis@tm.lt).